

PROBLEMA

Valstybė pasmerkė Kretingos muziejų sugriūti

Vienas lankomiausių muziejų Lietuvoje istorinėje grafo Juozapo Tiškevičiaus dvaro sodyboje įsikūręs Kretingos muziejus yra avarinės būklės. Nuo sienų byrantis tinkas bet kurią dieną gali ką nors sužeisti, o nutrūkus šildymui kyla reali grėsmė, jog sunyks 5 tūkstančiai augalų, sudarančių Botanikos sodo ekspoziciją. Deja, valstybės klerkams, skirsčiusiems Europos Sąjungos paramą viešųjų kultūros ir istorijos paveldo objektų ir nenaudojamų pastatų atstatymui, restauravimui ir pritaikymui viešiesiems turizmo poreikiams vertingesni pasirodė Burbiškio, Bistrampolio, Pakruojo dvarai...

Sauliaus STONIO nuotr.

VERTYBĖS. Kadaisė čia buvo prašmatni grafo J. Tiškevičiaus rezidencija, o dabar - avarinės būklės Kretingos muziejus.

Jurga PETRONYTĖ

petronyte@ve.lt

Daugiau kaip prieš dešimtį metų Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriaus įsakymu Kretingos muziejus buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos kultūros vertybe. Per metus šiame muziejuje apsilanko daugiau kaip 80 tūkstančių lankytojų, tarp jų itin daug

užsieniečių. Šiais metais į muziejų pradėtos vežti į Klaipėdą atvykstančių kruizinių laivų turistų ekskursijos. Šiomet muziejuje jų apsilankė 500. Kretingos muziejus uždirba daugiausiai specialiųjų programų lėšų šalyje. Šiais metais numatęs uždirbti 240 tūkstančių litų muziejus šį planą jau yra įvykdyęs.

Avarinė būklė

Tačiau Kretingos muziejaus

paminklinių pastatų būklė kasmet vis blogėja. Paskutinį kartą remontuotas jis buvo daugiau kaip prieš 20 metų. Per tą laiką prakiuro muziejaus stogai, pradėjo skilinėti pastatų pamatai ir sienos, visiškai nusidėvėjo visa vidaus techninė įranga - vandentiekis, šildymas, kanalizacija, elektros instaliacija, vamzdynai, supuvo langai. Prieš porą metų muziejui konstatuota

avarinė būklė, tačiau lėšų jo rekonstrukcijai vis neatsiranda.

“Jeigu artimiausiais metais negausime finansavimo, baiminuosi, kad koks kaminas ar tinko gabalas neužkristų kam nors ant galvos”, - bėgštauja Kretingos muziejaus direktorė Vida Kanapkienė, rodydama trupančias muziejaus pastato sienas, krentančias skardas, prarūdijusį ir kiaurą stogą.

NESUPRANTA. Kretingos muziejaus direktorė V. Kanapkienė nesupranta, kokiais prioritetais skirstoma ES parama turizmo projektams, kadangi patraukliausioje pajūrio zonoje esančių muziejų projektai atmesti.

Muziejaus parodinėse salėse dėmesį atkreipia ne unikalūs ir vertingi eksponatai, bet supelijusios sienos, oro ir šviesos trūkumas.

“Kiekvienais metais darome kosmetinį remontą, nugrandome pelėsius, padažome, tačiau tai problemos neišsprendžia, nes vanduo sunkiasi per lubas ir sienas. Langus vos uždarome, todėl kiekvienais metais patiriame didelių šilumos nuostolius”, - pasakojo muziejaus vadovė.

Žiemos sode, kuris labiausiai vilioja lankytojus į Kretingos muziejų, prieš šešerius metus buvo pakeisti stiklo paketai, tačiau šildymo ir ventiliacijos režimai - nesutvarkyti.

“Ypač sudėtinga situacija yra žiemą. Būtina keisti elektros įvadinis kabelius, šildymo sistemą, nes bet kurią dieną viskas gali išsijungti”, - nuogaštavo pokalbininkė.

Tikėjosi ES paramos

“Kretingos muziejaus steigėjas yra Kretingos rajono savivaldybė. Suprantama, jog Savivaldybės biudžetas nėra pajėgus rekonstruoti tokį objektą kaip mūsų muziejus, o valstybinė politika šiuo klausimu man nėra aiški”, - sako V. Kanapkienė.

PELĖSIAI. Tiškevičių koplyčioje dėmesį atkreipia pelėšiais apaugusios ir aptrupėjusios sienos.

Kartu su rajono Savivaldybės administracija Kretingos muziejus parengė projektą "Kretingos dvaro sodybos paminklinių pastatų renovacija ir pritaikymas turizmui" Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramai gauti. Paramą skirstančiai ir administruojančiai prie Ūkio ministerijos įsteigta viešajai įstaiagai Verslo paramos agentūrai projektas buvo teikiamas 2004 ir 2005 metais.

Projekto tikslas - restauruoti svarbiausius dvaro pastatus (centrinius rūmus, vandens malūną, alaus daryklą, šiltnamį, ūkvedžio namą, ūkinį pastatą, ratinę), pritaikant juos viešosioms paslaugoms teikti. Projekto vertė - 9 530 476 Lt, prašoma paramos suma buvo 8 100 905 Lt. Likusią sumą būtų kofinansavusi Kretingos rajono savivaldybė.

Pasak muziejaus direktorės V.

Kanapkienės, šių metų pradžioje iš agentūros buvo gautas raštas, jog mūsų projektas, nors ir atitinka visus paraiškos gairėse nustatytus administracines atitiktis, tinkamumo ir kokybės reikalavimus, nebus finansuojamas dėl lėšų trūkumo. Jis įtraukiamas į rezervinį projektų sąrašą ir yra 44 rezervinio sąrašo vietoje iš 57 rezervinių projektų.

"Aš suprantu, kad pinigų nori visi ir visiems neužtenka, tačiau prioritetai juos skirstant man nėra aiškūs. Taip pat neskirta parama ir kitiems mūsų kraštą garsinantiems muziejams H. Šojaus dvarui Šilutėje, Gintaro muziejui Palangoje", - piktinasi V. Kanapkienė.

Oficialus išaiškinimas

VšĮ Verslo paramos agentūros atstovas ryšiams su visuomene Vidmantas Valiušaitis paaiškino, jog

TVARKOS NĖRA. Muziejinėms vertybėms saugoti muziejus neturi įrangos, todėl antikvariniai daiktai, kraunami vieni ant kitų, gali būti pažeisti mechanškai.

Viešųjų kultūros ir istorijos paveldo objektų ir nenaudojamų pastatų atstatymas, restauravimas ir pritaikymas viešiesiems turizmo poreikiams	
Projekto pavadinimas	ES paramos suma, Lt
1. Lietuvos energetikos muziejaus pertvarkymas Lietuvos technikos muziejų, pritaikant kultūros ir istorijos paveldo objektą - pirmosios Vilniaus centrinės elektrinės patalpas viešiesiems turizmo poreikiams (Vilniaus m.)	8 218 657
2. Užutrakio dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmėms (Vilniaus apskritis, Trakų rajonas)	7 456 461
3. Vilniaus Bernardinų istorinio-architekūrinio ansamblio pritaikymas viešojo turizmo reikmėms. (Vilniaus m.)	6 128 804
4. Bubiškio dvaro sodybos infrastruktūros plėtra ir pritaikymas viešiesiems turizmo poreikiams (Radvilėškio raj.)	6 001 155
5. Plangės M. Oginskio dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmėms (Plangės raj.)	6 176 037
6. Pakruojo dvaro sodybos pastatų ir jos teritorijoje esančios Krucijos upės pritaikymas viešiesiems turizmo poreikiams (Pakruojo raj.)	5 452 342
7. Pakruojo dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmėms (Pakruojo raj.)	4 157 095
8. Likiarvos vienuolyno ansamblio sutvarkymas ir pritaikymas turizmui (Varėnos raj.)	2 782 409
9. Rokičiškio dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmėms (Rokiškio raj.)	2 551 582
10. Kražių kolegijos pritaikymas turizmo reikmėms (Kelmės raj.)	2 883 722
11. Kurtuvėnų dvaro sodybos atkūrimas ir pritaikymas viešajai turizmo infrastruktūrai (Šiaulių raj.)	2 968 017
12. Buvusių Raseinių arešto namų tikinio-administracinio pastato rekonstrukcijos ir pritaikymo viešiesiems turizmo poreikiams (Raseinių raj.)	2 141 700
13. Ilstrampio dvaro sodybos restauravimas ir pritaikymas viešojo turizmo reikmėms (Panevėžio raj.)	1 356 306
14. Viešosios infrastruktūros, pritaikytos turizmo reikmėms Kryžių kalne sukūrimas (Šiaulių raj.)	882 215
15. Jurbarko dvaro oficinę pritaikymas viešajai turizmo infrastruktūrai (Jurbarko raj.)	859 455

SUNYKS? Bet kurią dieną muziejuje gali nutrūkti šildymas ir augalai Žiemos sode bus sunaikinti.

Turizmo projektų kategorijoje buvo gauta net 191 paraiška, pretendavusi į 1,146 mlrd. Lt paramą, o ES struktūrinių fondų parama pagal šią priemonę siekė tik 300,9 mln. Lt.

"Taigi sutartys dėl projektų finansavimo galėjo būti pasirašytos vos su ketvirtadaliu pareiškėjų, gavusių pačius aukščiausius įvertinimus. Kretingos muziejaus paraiška įvertinta 35,5 balo iš 100 galimų. Įvertinoma paraiška, siūloma paramos suma sumažėjo iki 4 946 709 Lt. Vadovaujantis Turizmo projektų atrankos komiteto 2006 m. gruodžio 6 d. sprendimu, projektas įrašytas į rezervinių paraiškų sąrašą", - raštu paaiškino Verslo paramos agentūros atstovas.

Paprašytas pakomentuoti prioritetus, kuriais vadovaujantis buvo priimtas minėtas sprendimas, V. Valiušaitis pateikė oficialią informaciją, kuri pateikiama prie paraiškų.

Rezervininkai jau pamiršti

Paklaustas, ar gali tikėtis finansavimo projektai, įrašyti į rezervinį sąrašą, V. Valiušaitis atsakė neigiamai.

"Šie projektai gali tikėtis finansavimo tik tuo atveju, jeigu ne visos ES paramos lėšos būtų panaudotos. Retai, tačiau pasitaiko atveju, kai projektų vykdytojai dėl įvairių priežasčių patys atsisako projektus vykdyti ir nutraukia paramos sutartis. Ligi šiol iš 2004-2006 m. finansinio laikotarpio tokių projektų buvo 6 iš 333 dabar vykdomų arba jau įvykdytų projektų. Tačiau tikimybė, kad būtent iš šio laikotarpio gali būti skirta lėšų vykdyti dar nepradėtiems įgyvendinti projektams, yra labai nedidelė. Viena, kad dėl medžiagų bei paslaugų pabrangimo ir daugelio kitų veiksnių lėšų trūksta (kai kuriais atvejais net ir labai reikšmingos dalies) ir jau pradėtiems vykdyti projektams. Antra, kad minėto laikotarpio paramos lėšos turi būti įsisavintos iki 2008 m. rugsėjo. Nepradėtiems vykdyti projektams tokių galimybių faktiškai nebėra. Tad jeigu ir susidarytų ne itin didelis sutauptų lėšų rezervas, jis, žinoma, būtų paskirstytas jau vykdomiems ir lėšų stingantiems projektams", - teigė pokalbininkas.

Vienintelė viltis

VšĮ Verslo paramos agentūros atstovas pridūrė, jog vis dėlto Kretingos muziejui dar yra vilties gauti finansavimą ne konkurso tvarka iš 2007-2013 m. finansinio laikotarpio lėšų, jeigu Klaipėdos regiono plė-

ros taryba įtrauks šį projektą į regiono prioritetinių projektų sąrašą. Jų kvietimų skelbimas numatomas kitais metais.

Tuo tarpu Kretingos muziejaus direktorė V. Kanapkienė su raštais

dėl nepagrįsto muziejaus projekto atmetimo kreipėsi į Finansų ministeriją, Seimo Kultūros, švietimo ir sporto komiteto pirmininką Virginiją Domarką bei kultūros ministrą Joną Jučą.

VISKAS PASENĖ. Muziejaus sienos trupa ir skilinėja, o elektros instaliacija - visiškai susidėvėjusi ir neatlaiko elektros energijos apkrovų.

Rimi Savaitės pasiūlymai **Rimi**
11 14 - 11 20

Gana varvinti seiles!

2,1 1,99
Salotos su vazonėliu,
2 vnt.

4,79
~~5,69~~
Pomidorai,
1 kg

2,1 2,99
Mangai (maži),
2 vnt.

3,89
~~6,49~~
Persimonai,
1 kg

Visur gerai, **Rimi** - geriausia!